

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 2038
3500 GA UTRECHT

**Rijksdienst voor
Ondernemend
Nederland**

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
Mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/01 1A.toek

Bijlagen
5

Datum 11 januari 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 24 september 2021 heb ik uw verzoek tot wijziging van de ontheffing met kenmerk Wnb/2019/011.toek voor het project 'Spoorzone Ede' ontvangen. Ik heb uw verzoek met de aanvullingen van 21 december 2021, 27 december 2021 en 5 januari 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Vorig besluit

Bij besluit van 1 april 2020 is door RVO ontheffing met kenmerk Wnb/2019/011.toek verleend van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 1 april 2020 tot en met 31 december 2024.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Spoorzone Ede', gelegen in de gemeente Ede. Het project betreft de herontwikkeling van de spoorzone rondom het NS-station Ede-Wageningen. Het project bestaat onder meer uit: de aanleg en het gebruik van een nieuwe perrontunnel, een fietspad met fietsbrug die een spooroverweg zal vervangen en de aanleg van een nieuw relaishuis. Hiertoe dienen kap- en graafwerkzaamheden plaats te vinden.

Het project kent nog meer werkzaamheden namelijk aanpassingen aan de bestaande spoorinfrastructuur. Dit bestaat uit de plaatsing van bovenleidingportalen (inclusief funderingen), het verwijderen van de huidige sporen alsook de aanleg van nieuwe sporen, kabels en leidingen binnen het spooreplacement. Hiervoor zijn graafwerkzaamheden benodigd. U heeft eerder voor deze ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd omdat u bij deze werkzaamheden geen overtredingen van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voorzag. Inmiddels zijn tijdens het wegvangen van de hazelworm enkele zandhagedissen aangetroffen bij het spoor tussen het ENKA terrein en het voormalig kazerneterrein.

Verzoek

U verzoekt tot een wijziging van de ontheffing met kenmerk Wnb/2019/011.toek door aanvullend ontheffing te vragen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1, lid 2 en lid 4 voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van exemplaren van de zandhagedis (*Lacerta agilis*).

Besluit

Ik ga akkoord met uw wijzigingsverzoek. Dit betekent dat de ontheffing met kenmerk WNB/2019/011.toek is gewijzigd en komt te vervallen. De wijziging ziet toe op het aanvullend ontheffing verlenen voor het opzettelijk vangen en doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de zandhagedis.

Hierbij ontvangt u de nieuwe ontheffing met kenmerk Wnb/2019/011A.toek. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in Bijlage 1 toegelicht. Omdat er een driejarig monitoringsprogramma nodig is om de maatregelen voor de zandhagedis te kunnen beoordelen is de looptijd van de vorige ontheffing niet voldoende. Ik verleng daarom ambtshalve de looptijd van de ontheffing met één jaar.

De rest van het besluit Wnb/2019/011 en de daarin opgenomen voorschriften, met name ten aanzien van de gewone dwergvleermuis voor wat betreft de voorschriften, de andere bevredigende oplossing en het belang, blijft ongewijzigd. Ik verwijs u hiervoor naar bijlage I van het besluit van 1 april 2020 met kenmerk WNB/2019/011/toek.

Ik verleen u voor de periode vanaf de dagtekening van dit besluit tot en met 31 december 2025 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1, lid 2 en lid 4 voor zover dit betreft het opzettelijk doden en vangen, het opzettelijk verstoren en voor het beschadigen en vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van exemplaren van de zandhagedis.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover dat in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Spoorzone Ede', gelegen in de gemeente Ede, één

en ander zoals is weergegeven in figuur 2 op pagina 3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport Rapportage Overkoepelend projectplan OV-knoop te Ede (versie D4) van 7 oktober 2019 en in figuur 1 op pagina 3 van het bij het wijzigingsverzoek gevoegde 'Projectplan: compensatievoorstel voor het verlies van leefgebied van de zandhagedis (*Lacerta agilis*) bij het spoorproject Spoorzone Ede' van 21 december 2021.

- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

Specifieke voorschriften

- i. U dient ten aanzien van de gewone dwergvleermuis, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in, en conform de maatregelen uit het aangeleverd projectplan van oktober 2019, specifiek die in hoofdstuk 4, paragraaf 4.1.3, herplanten taluds, paragraaf 4.3 'Algemene uitgangspunten voor de planning', de maatregelen in hoofdstuk 5 op pagina 21 wat betreft de perrontunnel en het beheer van de bosrand, de maatregelen uit hoofdstuk 7 en 8 (bijlage 2 bij dit besluit), en verder de maatregelen uit de brief en bijlagen van 24 oktober 2019 (bijlage 2 bij dit besluit) en de aanvullingen van 15 januari 2020 (bijlage 3 bij dit besluit).
- j. U dient bij de planning van de kapwerkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en deze buiten deze kwetsbare perioden uit te voeren. Voor de kap van bomen is dat buiten de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
- k. U dient ten aanzien van de zandhagedis, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in, en conform de maatregelen uit het aangeleverd projectplan van 21 december 2021, specifiek die in hoofdstuk 5 en paragraaf 3.3 en bijlage 2 en 3 worden genoemd, en verder de maatregelen uit de brief van 27 december 2021 (bijlage 4 bij dit besluit) en de aanvullingen van 5 januari 2022 (bijlage 5 bij dit besluit).

- l. In beschouwing genomen dat er 0,85 hectare aan leefgebied van de zandhagedis in de spoorzone verloren gaat, wordt ten aanzien van het algeheel compensatievoornemen minimaal vereist dat het hierin beschreven spoortracé van de Valleilijn ten gunste van de zandhagedis wordt heringericht en beheerd.
- m. Uiterlijk in Q1 van 2022 dient u met betrekking tot het spoortracé van de Valleilijn, globaal gelegen tussen de Asakkerweg en de Zonneoordlaan, ter goedkeuring een concreet beheer- en inrichtingsplan bij RVO aan te leveren met als doel een duurzame waarborging én uitbreiding van de (relict)populatie van de zandhagedis langs het spoor. Hierbij geldt voorts dat de ruimte hier langs het spoor ook optimaal benut dient te worden om zo qua geschikt areaal te komen tot een zo groot mogelijk aaneengesloten leefgebied voor de soort.
- n. Voorgenoemd beheer- en inrichtingsplan dient tevens:
1. een monitoringsparagraaf te bevatten om het effect en het doel van de maatregelen in de jaren volgend op de start van de uitvoer van de maatregelen te kunnen volgen en om zo ook, indien nodig, tijdig bij te kunnen sturen.
 2. een paragraaf te bevatten over hoe de betrokken onderhoudsaannemer zal worden aangestuurd ter waarborging van een correcte naleving van de in het plan opgenomen beheervoorschriften.
 3. met medewerking van Wageningen Environmental Research tot stand te komen alsook dient, na goedkeuring, het plan zo spoedig mogelijk in 2022 in de praktijk te worden gebracht.
- o. Voor de vereiste monitoring van de voor de zandhagedis langs de Valleilijn getroffen maatregelen geldt dat deze voor minimaal 3 opeenvolgende jaren (minimaal tot en met 2025) dient plaats te vinden volgend op het jaar waarin de werkzaamheden zijn aangevangen (2022).
- p. In Q4 van ieder monitoringsjaar dient u een rapportage van de monitoringsresultaten van dat jaar aan RVO te overleggen, of zoveel eerder mocht daar vanuit urgentie reden toe zijn.
- q. Voorafgaande aan de optimalisatie van de Valleilijn als leefgebied voor de zandhagedis dient een uitgebreide nulmeting van de aanwezige populatie van de zandhagedis langs het bewuste spoordeel van de Valleilijn plaats te vinden om een actueel inzicht te verkrijgen in de verspreiding en aantallen dieren.
- r. U dient de direct ten noorden van het spoor gelegen gradiënt tussen bosrand en spoorberm eveneens ruim voorafgaande aan de werkzaamheden adequaat uit te rasteren middels amfibieënscherm voor zover dit binnen de (fysieke) invloedssfeer van de hier geplande werkzaamheden is gelegen. Hierbinnen aanwezige exemplaren van de zandhagedis dienen eveneens tijdig te worden weggevangen en verplaatst naar een alternatief heenkomen. Ten aanzien van het wegvangen gelden hierbij voorts dezelfde uitgangspunten zoals in het projectplan van 17 december 2021 onder paragraaf 3.3 beschreven, met die verstande dat het specifiek aantal vangrondes hier nader kan worden bepaald door de betrokken ecologisch deskundige(n).
- s. U dient in relatie tot het wegvangen van dieren alle vangstresultaten te beschrijven en daarover zo spoedig mogelijk na afronding van het vangen en verplaatsen te rapporteren aan RVO. Er dient hierbij naast de weggevangen aantallen per locatie, in ieder geval ook ingegaan te worden op de specifieke

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

- (tijdelijke) uitzetlocatie(s) en waar mogelijk het geslacht en de leeftijdscategorie ('adult'/'subadult') van de gevangen dieren in kwestie.
- t. Ten aanzien van het algeheel compensatievoornemen zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het projectplan d.d. 17.12.2021, met inbegrip van de Valleilijn, geldt dat indien andere beschermde natuurwaarden aanwezig zijn binnen of aangrenzend aan betreffende gebiedsdelen en indien nadelige gevolgen (c.q. een overtreding van de Wet natuurbescherming) ten aanzien van deze natuurwaarden niet kunnen worden voorkomen, een aanvullende ontheffing dient te worden aangevraagd bij het betreffende bevoegde gezag. Hier dient tijdig op te worden geanticipeerd.

Vogels

- u. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare broedperiode van vogels. Deze loopt globaal van half maart tot en met half juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De geschiktheid voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vogels.

Overige voorschriften

- v. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- w. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- x. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaringen en specifieke ecologische kennis heeft."

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus
40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons:
088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Instandhouding van de gewone zandhagedis

Artikel 3.5 lid 1, lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming

De zandhagedis is in het plangebied aangetroffen. De omgeving rondom het spoor doet dienst als leefgebied van de zandhagedis. Door de werkzaamheden worden voortplantings- of rustplaatsen van de zandhagedis opzettelijk beschadigd of vernield. En ook valt niet uit te sluiten dat door de aanvangsdatum van de werkzaamheden exemplaren van de zandhagedis op een deel van het werkterrein opzettelijk zullen worden gedood.

De aanwezigheid van de zandhagedis rondom de spoorzone te Ede is bekend, ook ten tijde van de oorspronkelijke ontheffingsaanvraag in 2019. Ondanks gericht onderzoek naar reptielen in 2018 en 2019, is de soort echter niet binnen het plangebied aangetroffen. Wel de hazelworm, waarvoor door u voldoende maatregelen zijn, en worden genomen om een overtreding te voorkomen. Tijdens de oorspronkelijke ontheffingsaanvraag is door RVO bij u zekerheidshalve ook geïnformeerd of uitgesloten kon worden dat de door u voorgenomen werkzaamheden in de spoorzone tot een overtreding zouden leiden wat betreft de zandhagedis. U gaf toen aan dat dat het geval was. Wel is door u ook voorgesteld om periodieke ecologische monitoring ook toe te laten zien op nieuwvestiging van (de) soort(en). Zie hiertoe ook voorschrift i. uit de oorspronkelijke ontheffing.

Door de gunning van het uitvoeringscontract aan de aannemer in 2021 is er in het najaar van 2021 (eind september), aan het eind van het actieve seizoen van reptielen, een actualiserende inventarisatie binnen het plangebied uitgevoerd vanwege de uitvoering van de ecologische maatregelen ten behoeve van de hazelworm. Tijdens de inventarisatie zijn meerdere zandhagedissen aangetroffen. Het betrof in totaal 6 exemplaren; 2 exemplaren aan de zuidzijde van het spoor en 4 exemplaren in de spoorberm aan de noordzijde van het spoor, aangeduid op figuur 8 uit het aangeleverd projectplan van 17 december 2021².

Vanwege het grote belang van het tijdig gereedkomen van het project en de daaruit volgende strakke planning van alle werkzaamheden, is het niet mogelijk gebleken om nader onderzoek naar het voorkomen van de zandhagedis te verrichten binnen het plangebied. Dit kan op zijn vroegst vanaf het voorjaar van 2022, na overwinteringsperiode van de dieren, maar de planning van de werkzaamheden laat zich hiermee niet combineren. Om toch een inschatting te kunnen maken van het voorkomen van de zandhagedis binnen de projectgrenzen, is de expertise van het Wageningen Environmental Research ingeschakeld en is mede met ecologische inbreng van de ecooloog van de gemeente Ede een plan van aanpak opgesteld. Op basis van een analyse van het potentieel aan geschikt leefgebied binnen de plangrenzen dat definitief verdwijnt door de werkzaamheden, is ingeschat dat dit

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

² Hout, B.J.A. van den & P.J. van Kleunen, 2021. Projectplan: compensatievoorstel voor het verlies van leefgebied van de zandhagedis (*Lacerta agilis*) bij project Spoorzone Ede in de gemeente Ede. Versie 1.2 (17.12.21).

gaat om circa 8.500 m² (0,85 hectare). Er is een inschatting gemaakt welk deel van het gebied geschikt kan zijn als ei-afzethabitat in het voorjaar en zomer en dat ook als opgroei- en foerageerhabitat dient, en geaccidenteerd terrein dat kan dienen als overwinteringshabitat voor de dieren. Het op basis van deze analyse in potentie geschikte leefgebied is inmiddels gemarkeerd en met hekwerken afgezet. Het ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van de zandhagedis binnen het plangebied is strikt genomen niet voldoende, echter gezien de gerezen uitzonderlijke situatie (zie de alternatievenafweging) worden de huidige inspanning, inzichten en deskundigenoordeel geaccepteerd en daarmee voldoende geacht.

De 0,85 hectare waarvan nu de aanname is dat de zandhagedis binnen het plangebied voorkomt, bestaat enerzijds uit een ruderaal geaccidenteerd half open begroeid gedeelte met daarop onder andere opslag van gewone braam, berk en gaspeldoorn en een bodembegroeiing van verschillende grassen en kruiden alsook (rendier)mos. Het geaccidenteerde deel bevindt zich voornamelijk aan de randen en worden door de begroeiing, variatie en aangeboden schuilmogelijkheden als de voornaamste zones beschouwd voor de zandhagedissen om te overwinteren. In het midden van het terrein loopt een onverhard pad en meer naar het oosten toe wordt dit deel breder. In dit kale vlakke open zanderig gedeelte worden naar verwachting in de voortplantingsperiode de eieren afgezet in vergraafbare zanderige bodems. Gedurende de winterrust zullen hier naar verwachting geen tot nauwelijks zandhagedissen overwinteren.

Vanwege het ontbreken van de mogelijkheden voor aanvullend, vlakdekkend veldonderzoek en ondanks de analyse, is het niet mogelijk een indicatie te geven van het totaal aantal aanwezige dieren. Evenmin is het mogelijk precies te duiden wat de betekenis is van de 0,85 hectare habitat van de Spoorzone Ede in de metapopulatie van de zandhagedis in Ede. Maar het is waarschijnlijk dat deze populatie tot de populatie behoort die eerder op het direct ten zuiden van de spoorzone gelegen ENKA-terrein voorkwam en was het gebied vermoedelijk een stapsteen naar de dichtstbijzijnde populatie ten noorden van het spoor. Het huidige, bekende verspreidingsbeeld van de zandhagedis in de gemeente Ede toont dat de soort met name ten oosten van de stad Ede voorkomt in het daar aanwezige (grootschalige) bos- en heidegebied. Dit gebied maakt onderdeel uit van de Veluwe dat zich kenschetst als een van de grootste kernleefgebieden van de zandhagedis in Nederland.

Op basis van de beschouwing van het actueel voorkomen van de zandhagedis in de regio kan worden geconcludeerd dat de 0,85 ha leefgebied dat verdwijnt bij de Spoorzone Ede geen significant negatief effect heeft op de regionale populatie van de soort. Hoewel de aantallen zandhagedissen van de populaties binnen Ede niet bekend zijn, kan hiermee met enige terughoudendheid worden geconcludeerd dat dit geen significant negatief effect heeft op de lokale staat van instandhouding en daarmee zeker niet op de landelijk staat van instandhouding van de soort. Dat laat echter onverlet dat het steeds wegnemen van kleine deelpopulaties op de lange termijn een negatief cumulatief effect kan hebben voor de verspreiding en

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

populatiegrootte binnen de gemeente Ede. Denk daarbij aan het eerder uitgevoerde ENKA-project waarbij ook gecompenseerd is voor de zandhagedis of het op het ophanden zijnde WFC project, waarvoor de compensatie nog in uitvoer is.

Om het verlies aan leefgebied te compenseren is in samenwerking met de gemeente Ede door ProRail een scenario onderzocht dat een versterking vormt voor de aanwezige zandhagedissenpopulatie langs de Valleilijn tussen Ede en Barneveld waarmee een (leef)corridor wordt gerealiseerd naar de toekomstige compensatie voor de zandhagedis voor het WFC van 5 hectare nieuw te ontwikkelen habitat op het Braamhorst terrein. Hierdoor wordt niet alleende bestaande populatie versterkt, maar wordt ook een groter netwerk in dit deel van Ede voor de zandhagedis gerealiseerd. De beoogde compensatielocatie ligt hemelsbreed op 3,79 kilometer afstand ten opzichte van Spoorzone Ede. ProRail heeft als grondeigenaar en beheerder van de Valleilijn voorgesteld om het beheer en onderhoud van de volledige spoorbermen tussen globaal de Asakkerweg en de Zonneoordlaan (een afstand van 1,5 kilometer) te optimaliseren ten behoeve van de zandhagedis en zodanig aan te passen dat het bestaande habitat wordt geborgd en nieuw habitat kan ontstaan. Dit is nader omschreven in hoofdstuk 5 en de bijlagen 2 en 3 van het aangeleverd projectplan van 17 december 2021 en in de aanvullingen van 5 januari 2022.

Mitigerende maatregelen

Om de negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde projectplan van 17 december 2021 en in de aanvullingen van 27 december 2021 en van 5 januari 2022. De door u voorgestelde maatregelen behelzen het volgende:

- Het werkgebied wordt in de niet actieve (winter)periode van de zandhagedis zoveel mogelijk beperkt; enkel de absoluut noodzakelijke werkzaamheden worden verricht. Daardoor wordt in eerste instantie de helft van het in totaal op 0,85 hectare geraamde leefgebied van de zandhagedis ontzien. De uitvoerende aannemerscombinatie is daarvan op de hoogte en heeft zelf ook een ecoloog in dienst die dit mee bewaakt.
- De grenzen van het werkgebied met het leefgebied zijn inmiddels met bouwhekken afgeschermd, om te voorkomen dat er onbedoeld schade ontstaat in dit leefgebied.
- Het deel dat gedurende de kwetsbare overwinteringsperiode ontzien kan worden (de helft van de 0,85 hectare, zie figuren 1 en 10 uit het projectplan van 17 december 2021) wordt, naast afscherming met bouwhekken voorafgaand aan de werkzaamheden ook afgeschermd door een HDPE paddenscherm (amfibieënscherm) van 50 centimeter hoog en 6 millimeter dik om te voorkomen dat dieren het naastgelegen werkgebied kunnen betreden. Wageningen Environmental Research zal controleren of het scherm correct en op tijd is aangebracht.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

- Uit het deel dat gedurende de kwetsbare overwinteringsperiode ontzien kan worden, worden in de periode april-juni aanwezige exemplaren van de zandhagedis door onderzoekers van Wageningen Environmental Research weggevangen in minimaal zeven tot maximaal twaalf vanggrondes. Er worden daartoe structurelementen uitgelegd waaronder de dieren kunnen schuilen (houtenplaten/tapijttegels). De piek van het wegvangen zal liggen in de maanden april en mei. De maand juni wordt als uitlooperperiode beschouwd ingeval van een eventueel nat, koud voorjaar. Over het wegvangen zal ook worden gerapporteerd aan RVO.
- Het scherm en de bouwhekken worden pas verwijderd nadat Wageningen Environmental Research alle zandhagedissen heeft afgevangen en opdracht geeft tot het verwijderen van het scherm en de bouwhekken. Daarna dient het terrein direct te worden geëgaliseerd en bouwrijp te worden gemaakt, zodat het niet door nieuwe zandhagedissen of andere beschermde natuurwaarden wordt gekoloniseerd.
- Weggevangen exemplaren van de zandhagedis worden verplaatst naar en uitgezet in het beoogd compensatiegebied voor de soort langs de Valleilijn. Indien dit niet tijdig gereed is, wordt er samen gewerkt met de gemeente Ede die zorgt voor de opvang van de zandhagedissen die worden afgevangen door de aanleg van het World Food Centre. Mocht blijken dat er teveel zandhagedissen worden gevangen uit de 0,85 hectare en de beoogde opvang van het World Food Centre ontoereikend is, dan worden de dieren tijdelijk opgevangen op de proefboerderij De Sinderhoeve van Wageningen University in Renkum. Op dit 11 hectare groot proefterrein ligt voldoende geschikt zandhagedishabitat om de dieren in daarvoor speciaal ingerichte buiten terraria op te vangen. Wageningen Environmental Research beschikt over de nodige vergunningen, afgegeven door de provincie Gelderland, voor het afvangen, onder zich hebben en uitzetten van zandhagedissen. Ter zorgvuldig handelen zijn in aanvulling op uw voorstel voor mitigatie enkele aanscherpingen opgenomen. Dit betreft enerzijds de omgang met dieren eveneens aanwezig aan de noordzijde van het spoor daar waar eerder ook exemplaren van de zandhagedis zijn aangetroffen (zie voorschrift r.) en anderzijds het goed documenteren van en zo spoedig mogelijk rapporteren over het wegvangen (en verplaatsen) van dieren (zie voorschrift s.). Het goed documenteren van het vangen van de dieren en derhalve de samenstelling ervan, is ook in het belang van de voorgenomen compensatie.

Compenserende maatregelen

Er is sprake van een niet voorziene en uitzonderlijke situatie rondom de spoorzone te Ede. Op korte termijn nadat de zandhagedis in de spoorzone is waargenomen zijn belangrijke werkzaamheden in het leefgebied van de soort gepland die niet kunnen worden uitgesteld en waarvoor een ontheffing nodig is. Dit maakt onder meer dat een nadere concretisering van een plan voor compensatie, inclusief een beheer- en monitoringsparagraaf, nog even op zich moet laten wachten. Wel is een intentieverklaring opgesteld, waarin ProRail zich committeert aan de optimalisatie

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

van elders bestaand habitat van de zandhagedis alsook de realisatie van nieuw leefgebied voor de soort.

Normaliter is een van de belangrijkste voorwaarden bij compensatie, dat aantasting van oorspronkelijk leefgebied pas mag plaatsvinden nadat het nieuwe leefgebied is gerealiseerd (en functioneel is). Het maatschappelijk belang maakt dit nu in het geval van de werkzaamheden in de spoorzone helaas niet mogelijk. In de intentieverklaring is opgenomen dat uiterlijk in 2023 de betreffende 5 hectare compensatie wordt gerealiseerd, aansluitend op bestaand zandhagedishabitat binnen de gemeente Ede. Hierbij is het voornemen aan te sluiten op de compensatieverplichting vanuit de ontwikkeling van het World Food Centre zoals die wordt gerealiseerd aan de noordzijde van Ede op/nabij de Braamhorst.

Onderdeel van de voorgenomen compensatie betreft het waarborgen en uitbreiden van de bestaande (relict)populatie van de zandhagedis langs de Valleilijn (globaal tussen de Asakkerweg en de Zonneoordlaan) door de volledige spoorbermen aan weerszijden van betreffend trajectdeel voor de soort in te richten als geschikt habitat. Een plan voor onderhoud en beheer, gericht op de zandhagedis, zal tevens onderdeel van dit compensatievoornemen uitmaken, alsook het uitvoeren van ecologische monitoring gedurende minimaal drie jaar na realisatie van de compensatie door Wageningen Environmental Research om het slagen van de compensatie vast te stellen. Eén en ander is beschreven in hoofdstuk 5 en bijlagen 2 en 3 van het aangeleverd projectplan van 17 december 2021 en in de aanvullingen van 5 januari 2022.

Desondanks wordt in het projectplan ook aangegeven dat de eisen die de zandhagedis stelt aan zijn leefomgeving niet in een paar jaar op een thans ongeschikt terrein kunnen worden gerealiseerd. Het duurt enkele jaren om een atypisch zandhagedis habitat om te vormen naar geschikt habitat voor de zandhagedis. Het kan dus nog een aantal jaren duren voordat de inspanning voor de soort zijn vruchten afwerpt.

ProRail, als grondeigenaar en beheerder van de voor de zandhagedis te optimaliseren Valleilijn, kan naar mening van RVO echter al eerder aanvangen met dit onderdeel van het voorgenomen compensatieplan en ook eerder resultaat boeken ten gunste van de soort. Zij is daarvoor immers ook niet afhankelijk van andere partijen. Desgevraagd is ook aangegeven dat ProRail reeds voornemens is om direct in 2022 een start te maken met het opstellen van een beheer- en inrichtingsplan. Met de beoogde, specifiek op de zandhagedis toegespitste, inrichting en het beheer van het deel van de Valleilijn tussen de Asakkerweg en de Zonneoordlaan, kan naar mening van RVO alleen al > 0,85 hectare aanvullend leefgebied worden gerealiseerd en zou daarmee op zichzelf ook al kunnen volstaan als compensatie voor hetgeen in de spoorzone verloren gaat.

Het beheer in de huidige vorm is dat de spoorbermen langs de Valleilijn 1 keer per jaar geklepeld worden en geconcludeerd wordt daarbij dat de praktijk uitwijst dat de zandhagedis (maar ook andere soorten) hiervan niet profiteren. Een specifiek op de zandhagedis toegespitste inrichting en beheer kan de relictpopulatie van de soort hier naar verwachting al een flinke boost geven en dat ook op redelijke korte

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

termijn. Het vormt daarmee ook een solide basis binnen de verder beoogde robuuste netwerkstructuur voor de zandhagedis in de omgeving van het spoor.

Dit alles is dan ook reden voor RVO om ten aanzien van de voorgenomen duurzame optimalisatie van het leefgebied van de zandhagedis langs de Valleilijn in het besluit aanvullende voorschriften op te nemen en dit te willen prioriteren. Het wordt daarbij niet onredelijk geacht dat op korte termijn (Q1 2022) specifiek voor de Valleilijn door ProRail ter goedkeuring een concreet beheer- en inrichtingsplan bij RVO wordt overlegd inclusief een monitoringsparagraaf die ingaat op het gedurende minimaal drie jaar volgen van het functioneren van de getroffen maatregelen en eventuele bijsturing daarvan. De monitoringsresultaten worden vervolgens jaarlijks in Q4 gerapporteerd. Het wordt daarnaast ook niet onredelijk geacht aanvullend op te leggen dat de voorgenomen inrichting en bijkomend beheer nog in 2022 in de praktijk worden gebracht. Ook dient in dit plan te worden opgenomen hoe de betrokken onderhoudsaannemer zal worden aangestuurd ter waarborging van een correcte naleving van de in het plan opgenomen beheersvoorschriften. Het plan dient met medewerking van Wageningen Environmental Research tot stand te komen. Ik leg u daartoe aanvullend voorschrift n. tot en met p. op.

Om de beoogde doelstelling van het plan, zijnde een duurzame waarborging én uitbreiding van de (relict)populatie van de zandhagedis langs dit deel van het spoor, te kunnen bereiken, is in 2022 een uitgebreide nulmeting noodzakelijk van de huidige omvang en verspreiding van de populatie ter plaatse van onderhavig trajectdeel van de Valleilijn. Anders vallen de monitoringsresultaten niet goed te analyseren. Ik leg u daartoe aanvullend voorschrift q. op.

Bij de realisering van de beoogde compensatie, met inbegrip van de Valleilijn, dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van andere beschermde natuurwaarden die mogelijk kunnen worden aangetast door dit voornemen. Voor zover bekend zijn deze gebiedsdelen nog niet (allen) nader onderzocht. Hierbij geldt dat indien andere beschermde natuurwaarden aanwezig zijn binnen of aangrenzend aan betreffende gebiedsdelen en indien nadelige gevolgen (c.q. een overtreding van de Wet natuurbescherming) ten aanzien van deze natuurwaarden niet kunnen worden voorkomen, een aanvullende ontheffing dient te worden aangevraagd. Ik leg u daarom aanvullend voorschrift t. op.

Conclusie

Op basis van bovenstaande overwegingen is de conclusie dat door het vergraven van het huidige leefgebied niet uit te sluiten is dat er sprake kan zijn van het opzettelijk doden van exemplaren van de zandhagedis. Ook is voorzien in het opzettelijk vangen van de zandhagedis, beiden een overtreding van artikel 3.5, lid 1. Verder is er sprake van opzettelijk verstoren van exemplaren van de zandhagedis, een overtreding van artikel 3.5, lid 2. Tenslotte is er sprake van opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de zandhagedis, een overtreding van artikel 3.5, lid 4. Voor deze overtredingen is een ontheffing nodig.

Met inachtneming van bovenstaande kan ontheffing worden uitgebreid voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden, het opzettelijk verstoren en het

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

beschadigen en vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de zandhagedis. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de ontheffing, met name voor de gewone dwergvleermuis, hazelworm, andere bevredigende oplossing en belang, verwijs ik naar bijlage 1 van het besluit van 1 april 2020 met kenmerk Wnb/2019/011.toek.

Andere bevredigende oplossing

De herinrichting van de bestaande spoorzone is plaatsgebonden, In de voorgaande ontheffing met kenmerk Wnb/2019/011.toek is reeds geconstateerd dat er geen andere locatie voor het gehele project is. Dat betekent dat de benodigde werkzaamheden op de locatie waarvoor nu ontheffing wordt aangevraagd onvermijdelijk zijn.

De werkzaamheden worden rondom de Trein Vrije Periode (TVP) van februari 2022 (1A) en augustus 2022 (2A) gepland. Voorafgaande aan de TVP's moet het bouwterrein worden ingericht, daarna kan de aanvoer van materieel starten en vervolgens worden de portalen voorgebouwd en later geplaatst.

In deze aanpak is het vereist dat er voorafgaand aan de buitendienststelling er de ruimte is om te starten met de préfabricatie van portalen en voor opslag van de portalen en funderingsblokken. En wordt gezocht naar mogelijk conflicterende ondergronds infrastructuur die zo nodig wordt omgelegd. Deze werkzaamheden moeten begin januari starten om ze voor de start van de eerste TVP gereed te hebben.

De portalen en betonblokken worden tijdens de TVP van februari 2022 geplaatst (ingegraven). Voor die TVP moeten kabels en leidingen (treinbeveiliging, seinen, energievoorziening) opgezocht en verlegd worden om beschadigingen en dus storingen te voorkomen bij het ingraven. Deze grote funderingsblokken en portalen moeten met kranen worden verplaatst. Om deze posities van tijdelijke opslag langs het spoor te kunnen bereiken is er een logistieke toegang tot de sporen nodig voor deze lasten (overslag van transport naar de kranen) en voor de kranen die met deze lasten naar de opslaglocaties rijden.

Wanneer de bovenleidingsportalen definitief geplaatst worden tijdens de TVP van februari wordt ook direct gestart met de voorbouw van spoorsecties en wissels. Hiervoor is ruimte nodig nabij het spoor om deze grote secties te monteren: elke sectie is ruim 30 meter lang, en wordt voor-gemonteerd door betonnen dwarsliggers klaar te leggen en daar de rails op te bevestigen. Indien een sectie gereed is wordt deze met kranen opgetild en naar een bestemming langs het spoor gereedgelegd om later tijdens de tweede TVP in augustus 2022 daar weer opgepakt te worden en op de eindpositie geplaatst te worden, waarna deze secties aan elkaar worden verbonden. Er is geen alternatieve ruimte om deze delen te kunnen voorbouwen en met geschikte kranen te kunnen bereiken om deze vervolgens langs de sporen te kunnen klaarleggen om tijdens de TVP in augustus gebruikt te worden. Van belang is ook de omvang van het werk: tijdens de TVP moet het gehele bestaande spooreplacement worden verwijderd en wordt er ongeveer 9 kilometer nieuw spoor aangelegd. Voorafgaand aan de TVP moet die 9 kilometer spoor worden voorgebouwd en klaargelegd naast de bestaande sporen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

De enige (bereikbare) ruimte voor al deze werkzaamheden is te vinden in het leefgebied van de zandhagedis. Voorbouw op een heel andere locatie en vandaaruit via het spoor transporteren naar deze locaties is onmogelijk omdat daarvoor juist weer veel extra buitendienststellingen vereist zouden zijn.

Er is een alternatief gevonden in de latere uitvoering van een deel van de werkzaamheden in het deelgebied waarmee het ruim tegebruik is gereduceerd tot minder dan de helft van de betreffende 0.85 hectare. Daarmee wordt de helft van het gebied pas op een later moment verstoord. In dat deel kan dan nog worden gezocht naar de zandhagedis in de actieve periode. Daarnaast is verkend of er in de directe nabijheid nog alternatief bruikbaar bouwterrein aanwezig is. De ruimte moet goed bereikbaar zijn met transporten, voldoende (opslag)ruimte bieden en een vrije aansluiting naar het spoor hebben. Deze ruimte is niet aanwezig.

Planning

De zandhagedis is zeer recentelijk in het project Spoorzone Ede aangetroffen, waarbij de soort tijdens ecologisch vooronderzoek in hetzelfde gebied niet eerder aangetroffen is. Dit recentelijk aantreffen van de soort, waarbij het aandeel leefgebied binnen de spoorzone inmiddels geprognosticeerd is op ca. 0,85 hectare, maakt de gerezen situatie uitzonderlijk en vereist een ac-hoc oplossing.

Spoorzone Ede is een zeer omvangrijk en complex project. De belangrijkste bouwwerkzaamheden in het project -de aanleg van een geheel nieuw spooreplacement, inclusief bovenleiding, treinbeveiliging, kabels en leidingen, een extra perron, aanpassing van de bestaande perrons, de aanleg van een reizigerstunnel, bouw van een geheel nieuw stationsgebouw, sloop van het huidige station en stationstunnel met nieuwe tunnel voor langzaam verkeer, de bouw van een viaduct, en bouw van stationsoverkapping, kunnen alleen worden uitgevoerd door de treindienst buiten exploitatie te nemen (TVP). De doorlooptijd om deze objecten te bouwen bedraagt meerdere jaren, een onacceptabel lange periode om het treinverkeer te onderbreken.

Gezien de grote belangen van het tijdig gereedkomen van het project en de daaruit volgend strakke planning, dienen voorbereidende werkzaamheden in een deel van het leefgebied van de zandhagedis in de spoorzone plaats te vinden tijdens de kwetsbare overwinteringsperiode van de soort (vanaf januari 2022). Het gaat hierbij om het inrichten van een bouwterrein, prefabricage van portalen en werkzaamheden aan kabels en leidingen waarbij graafwerkzaamheden plaatsvinden.

Deze voorbereidende activiteiten zijn strikt noodzakelijk en dulden geen uitstel. Indien de planning niet kan worden gehaald, ontstaat er een vertraging van minimaal 4 jaar waardoor de reizigersgroei per spoor niet wordt opgevangen, de gestarte werkzaamheden in stationsomgeving in een bouwput blijft steken en er grote financiële schade ontstaat.

Daarom wordt door ProRail een aanpak gevolgd om de duur van belemmering van het treinverkeer tot een minimum te beperken, door alle bouwwerkzaamheden zoveel mogelijk voorafgaand voor te bereiden, en onderdelen naast het spoor voor

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

te bouwen, waarna ze in kortere TVP's (meestal een dag of (lang) weekend) op hun definitieve locatie worden gebracht en afgebouwd.

Voor het totale project zijn dan ook meerdere TVP's benodigd en ingepland. De werkzaamheden die het leefgebied van de zandhagedis raken zijn gepland in een TVP met een bijzonder lange duur van 2,5 week waarin het gehele nieuwe spooremlacement, de perrons en de reizigerstunnel worden gerealiseerd en een overweg wordt opgeheven. Deze werkzaamheden zijn bovendien niet anders te plannen omdat zij onlosmakelijk aan elkaar zijn verbonden: de lengte van de voorgebouwde tunnel en de positie van de (rol-)trappen en liften correspondeert met de nieuwe sporen en perrons. Dat geldt ook voor de nieuw te plaatsen wissels, beveiligingsinstallatie met de kabels en leidingen om de nieuwe wissels en seinen aan te sturen. Tijdens onderhavige TVP worden eerst de bestaande sporen (inclusief bovenleiding etc.) verwijderd en delen van de perrons, dan wordt het tunneltracé uitgegraven. Dan kan de voorgebouwde tunnel inclusief stijgpunten ingeschoven worden, waarna de nieuwe spoorinfra met perrons aangelegd worden. Vandaar dat in dit geval een ongebruikelijk lange TVP benodigd is.

Het plannen van een TVP is altijd al een complex en langdurig proces: als op een traject geen treinen kunnen rijden, moeten treinen omgeleid worden, vervangend (bus)vervoer georganiseerd. Dat heeft impact op andere trajecten – en omdat ProRail op meerdere trajecten werkt, betekent het dat een TVP leidt tot aanpassing van de landelijke dienstregeling. Daarvoor moet de materieellogistiek en personeelsplanning voor het gehele spoorweginet worden aangepast voor meerdere vervoerders.

De wijze waarop dit capaciteitsverdelingsproces verloopt volgt uit de Netverklaring. Deze heeft een wettelijke status [o.b.v. Spoorwegwet en richtlijn 2001/14/EG5]. Hieruit volgt dat uiterlijk 12 maanden voor de start van een nieuwe dienstregeling dit proces moet zijn afgerond, aangezien ProRail op dat moment de met de vervoerders overeengekomen capaciteitsbeperkingen dient te publiceren. Dit resulteert in een doorlooptijd van 2 jaar om een reguliere TVP ingepland te krijgen.

Flexibiliteit na publicatie is minimaal: enkel wanneer verplaatsing van een TVP in tijd inpasbaar is in de landelijke afspraken -en zonder significante toename van klanthinder- uitgevoerd kan worden, is een zogeheten 'ad-hoc' aanpassing nog mogelijk binnen een reeds vastgestelde dienstregeling.

Tijdens deze TVP is ook voorzien dat een viaduct gerealiseerd wordt ter vervanging van de overweg die opgeheven wordt. De zuidzijde van dit viaduct komt midden in het leefgebied van de zandhagedis. Anders dan voornoemde werkzaamheden, is dit wel uit te stellen, al gaat dit ten koste van bereikbaarheid. Onderdeel van deze aanpak is dan ook dat dit viaduct tijdens een van de latere reeds gereserveerde TVP's wordt gerealiseerd om de impact op het leefgebied te beperken.

De onderhavige TVP is zoals gezegd bijzonder: meestal is de duur van een TVP beperkt tot enkele dagen, en kan deze gepland worden in een (lang) weekend waardoor forensenverkeer niet of beperkt gehinderd wordt. In dit geval betreft het een buitendienststelling van meer dan 2 weken, een dergelijke langdurige verkeershinder kan alleen in reizigersluwe perioden (i.e. vakanties en feestdagen,

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

geen grote evenementen) geaccepteerd worden. Er wordt bovendien gewerkt op een belangrijk traject waar ook de internationale trein van en naar Duitsland (ICE) rijdt. De normaliter complexe landelijke puzzel diende in dit geval ook nog internationaal afgestemd te worden. Het opnieuw inplannen van deze TVP is dus zowel organisatorisch als binnen de aan ProRail gestelde eisen niet haalbaar zonder dat een vertraging van minstens 2 jaar ontstaat. De jaardienst voor 2023 is namelijk al nationaal en internationaal geconsulteerd en gecoördineerd en wordt medio december formeel gepubliceerd naar alle capaciteitsgerechtigden. Een TVP als deze daarin alsnog inpassen is gezien de grote hoeveelheid aan werkzaamheden binnen Nederland onmogelijk en leidt tot een domino-effect in de landelijke programmering.

Dat zou leiden tot conflicten/concurrentie met andere reeds verdeelde capaciteitsvragen (en dus formeel / juridisch capaciteitsrecht) en contractbreuk en schadevergoedingen. Maar ook voor de planningshorizon na 2023 zijn reeds knelpunten bekend: in 2024 is het EK Voetbal en start in Duitsland een 80-wekenlange onderbreking (met een doorlooptijd t/m Q1 2026, dus geheel 2025) van een belangrijke spoorverbinding naar Nederland, de omleidingsroutes, waaronder die langs Ede, kunnen in die periode niet buiten exploitatie genomen worden. Vooralsnog is het eerstvolgend moment waarop deze TVP doorgang zou kunnen vinden niet eerder dan het 2e kwartaal van 2026.

Bij het optreden van de voornoemde vertraging volgt ook een contractueel effect: de doorlooptijd en de aanpak waarop de aannemer gecontracteerd is, zal hierdoor significant wijzigen. Tevens zullen de kosten aanzienlijk (tientallen miljoenen euro's) stijgen. Dat betekent dat er aanbestedingsrechtelijk hoogstwaarschijnlijk sprake zal zijn van een wezenlijke wijziging. Dat betekent dat het contract ontbonden dient te worden en er dus een nieuwe aanbesteding zal moeten plaatsvinden. Daarvoor zal ook een aangepast aanbestedingsdossier moeten worden opgesteld, op basis van de gewijzigde uitgangspunten – waaronder nieuw te verkrijgen TVP's. Een nieuwe aanbesteding voorbereiden en doorlopen duurt ruim 2 jaar.

Daarbij zal ten gevolge van de geleden financiële schade ook aanzienlijke aanvullende -publieke- financiering verkregen moeten worden. De mogelijkheid daartoe, zeker voor gemeente Ede als hoofdfinancier is allesbehalve aannemelijk.

Werkwijze

Het pas recentelijk en ook laat in het seizoen aantreffen van de zandhagedis binnen de plangrenzen is hier debet aan.

Er is daarmee geen mogelijkheid om alle dieren binnen het komend actieve seizoen van de soort op een zorgvuldige wijze af te vangen.

Gezien het tijdspad en werkwijze, is het geen reële optie om alsnog exemplaren van de zandhagedis in de wintermaanden weg te vangen door de grond voorzichtig af te graven en te zeven in een poging een overtreding van het verbod op het opzettelijk doden te voorkomen. Als handmatig de grond zou moeten worden afgegraven, waarbij als het ware met archeologische precisie te werk wordt gegaan, dan kost dit weken voordat alles is afgegraven en dan wordt het tijdspad in relatie tot de treinvrijperiode niet gehaald. Daarnaast bestaat het risico dat onderliggende

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

gangenstelsel van bijvoorbeeld muizen, waarin zandhagedissen in kunnen overwinteren, door de graafwerkzaamheden instorten en zandhagedissen alsnog verloren gaan. Kortom, het alsnog wegvangen van dieren in de winterperiode wordt niet als een werkbare optie gezien.

Er is evenmin een andere bevredigende oplossing voor denkbaar anders dan dat het benodigd ruimtebeslag in zoverre is verkleind dat nu nog ongeveer de helft van het totale leefgebied van de soort in de spoorzone in de winter benodigd is (circa 0,4 hectare). Hiertoe is de realisatie van het viaduct over het spoor uitgesteld zodat daarmee het ruimtebeslag verder kon worden ingeperkt. Het resterende deel van het leefgebied zal vanaf januari worden vergraven met als gevolg dat daarin aanwezige individuen van de zandhagedis zullen worden gedood.

De andere helft van het leefgebied kan wel op de gebruikelijke zorgvuldige wijze in de wintermaanden worden ontzien, waarbij later in de actieve periode van de dieren aanwezige exemplaren zullen worden weggevangen en verplaatst. Hiermee wordt het verbod op het opzettelijk doden wel voorkomen. Dit is niet het geval ten aanzien van de 0,4 hectare leefgebied dat in de wintermaanden zal worden aangetast, wat leidt tot een overtreding van het verbod op het opzettelijk doden van de zandhagedis waarvoor een ontheffing is vereist.

Samenvattend: indien de werkzaamheden niet volgens planning voortgezet kunnen worden, dient rekening gehouden te worden met een vertraging van minimaal 4 jaar en de reële mogelijkheid dat het project geheel niet gerealiseerd kan worden door gebrek aan aanvullende financiële middelen. Het wordt daarmee onoverkomelijk geacht dat een deel van de populatie van de zandhagedis aanwezig binnen de spoorzone gedurende de wintermaanden zal worden gedood. Wel wordt getracht het ruimtebeslag van de werkzaamheden binnen deze periode zo beperkt mogelijk te laten zijn waarmee ca. de helft van het leefgebied van de soort ontzien kan worden. Binnen dit te ontzien deel zullen aanwezige dieren later wel op de gebruikelijke zorgvuldige wijze worden weggevangen en verplaatst worden naar een (al dan niet tijdelijk) alternatief heenkomen, waarbij een in te richten compensatiegebied voor de soort centraal staat. Daarbij mag worden aangenomen dat het planvoornemen geen significant negatief effect heeft op de lokale staat van instandhouding en daarmee zeker niet op de landelijk staat van instandhouding van de soort.

Met inachtneming van bovenstaande is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang genoemd in de artikelen 3.8, lid 5, sub b en 3.10, lid 2 van de Wet natuurbescherming 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
11 januari 2022

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk
WNB/2019/011A.toek

Dit belang is ook niet gewijzigd in uw wijzigingsverzoek van de ontheffing met kenmerk wnb.2020.011.toek en daarmee wordt voldaan aan de wettelijke eis die de Wnb stelt.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de zandhagedis, die als gevolg van de uitvoering van het project kunnen optreden, te rechtvaardigen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum

11 januari 2022

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190022557635

Kenmerk

WNB/2019/011A.toek